

**[„MESAJELE DE ÎNCHIDERE...”] –
de Mihai Eminescu [10 martie
1883]**

Mesajele de închidere și deschidere a sesiunilor Adunărilor se fac în țara noastră în chipul următor: fiecăruia ministru înseamnă pe-o foaie fraza mai mult sau mai puțin lăudăroasă relativă la ramura sa de administrație pe care ar voi să-o vadă trecută în mesaj. Unul dintre miniștri împreună peticele într-un întreg, dacă nu se 'ntâmplă să-o facă aceasta regele însuși. Un mesaj e așadar departe de-a cuprinde o judecată proprie a Coroanei asupra situației sau o cerere proprie a ei – el nu e decât o laudă a actelor guvernului și a majorității parlamentare formulată de cei interesați. Atârnă în adevăr de bunul simț al Coroanei de-a atenua lucruri ce sunt în prea mare contradicție cu starea reală, atârnă asemenea de sentimentul de bună cuviință a consilierilor de-a nu face din mesaj o reclamă electorală sau de popularitate, dar de considerații de simț și cuviință nu se conduce mai nimenea la noi.

Nu ne mirăm deci dacă mesajul cu care s-a dizolvat majoritățile actuale e plin de laude la adresa lor. Efectul odios pe care l-a făcut îmbogățirile membrilor majorității și destrăbălarea administrației d-lui Brătianu nu se poate ironiza în adevăr mai bine decât prin complimentele ce și le adresează reciproc acești oameni, prin laude ce nu le cred nici cei ce le pronunță, nici cei ce le ascultă.

Dar, dacă afirmațiunile acelui act nu sunt în stare de-a induce pe nimenea în eroare asupra stării reale a țării, golurile ce le prezintă reticențele lui sunt cu atât mai semnificative. Ele ne îndreptățesc la argumente a silentio, la adevăruri deduse din tăcere.

Astfel, ministrul de externe este acela care nu se folosește deloc de ocazie pentru a-și adresa laude. Asupra cestiunii Dunării tăcere absolută.

Cu toate acestea iată un ministru care – ar fi avut multe de zis. Ar fi putut arăta de ex. că politica sa esterieară a izbutit a ne înstrăina simpatiile tuturor puterilor.

Încă din ședința a doua a Conferenței de la Londra, când lordul Granville a dat citire scrisorii d-lui Ioan Ghica prin care cerea admiterea României, s-au dat pe față izolarea deplină în care ne aflăm. Deși lord Granville, în calitate de plenipotențiar al ospitalierei Angliei, spera că se va aproba admiterea României de vreme ce e reprezentată în Comisia Europeană din Galați și va fi în cea Mixtă, totuși contele Munster, plenipotențiarul reprezentant al M. Sale germanice, s-a opus la admiterea cu drepturi egale a României. Contele era gata să recunoască că România are interese mari la soluțiunea acestei chestiuni dar Conferința cată să-și păstreze caracterul ei european și să evite a-i da României egalitate de drepturi. Dacă, mănținându-se principiul unanimității, i s-ar da României un vot, s-ar crea o situație în care ea, prin veto al ei, ar putea împiedeca lucrările Conferenței. Exact în același ton au fost ținute declarațiunile celorlalte puteri. Austria recunoscă că situația creată prin Tractatul de la Berlin dă drept României de-a lua parte la dezbateri; cu toate astea, ținând seama de obiecțiunile Munster, revine de la această opinie. Franța e tot de părerea că România are dreptul de-a intra, dar obiecțiunile contelui sunt serioase... Italia se află în situațiunea celorlalte puteri, Rusia și Turcia asemenea.

Curios e dar că nici una din puteri nu ne-au contestat dreptul de-a participa la Conferență, cu toate astea afacerile noastre esteriore au fost astfel conduse încât nici una din ele n-au voit a ne primi în realitate.

Incidentul acesta din ședința a doua prevestea rezultatul Conferenței pe care-l vedem în Tractatul de la Londra. Acel tractat dă Rusiei jurisdicțiunea exclusivă pe brațul Chiliei, Comisiei Europene jurisdicțiunea pe celelalte guri până la Brăila, Austriei preponderanță politică de la Brăila la Porțile de Fier, c-un cuvânt supune suveranitatea acestei țări la trei stăpâni deosebiți: Europa, Austria, Rusia.

Ei bine, asupra unor asemenea lucruri, asupra Tractatului de

la Londra de ex., guvernul nu găsește de cuviință de-a ne da vreo asigurare. E ca și când acest Tractat n-ar exista, ca și când țara n-ar avea nici o nevoie de-a ști opiniile guvernului în privirea lui pentru a ține seamă de ele în alegeri și a-și formula încrederea pentru sau în contra acelor opinii.

Acest sistem al tăcerii într-o cestiune de existență se urmează demult și ne dovedește că și acum d. Brătianu va urma a lucra fără consentimentul Parlamentului, fără știrea și voia țării, surprinzându-ne numai cu fapte complinite, cărora să nu li se poată aduce nici o modificare ulterioară.

O tăcere analogă se păzește asupra reformelor constituționale. Deși Camera se dizolvă în urma voturilor, asupra unor propuneri de revizuire nici o vorbă a guvernului, nici una a Coroanei nu arată opinia cabinetului în privirea aceasta.

Un singur lucru s-ar fi putut observa cu toate acestea în acest mesaj: că nimeni, absolut nimeni din toată țara n-au reclamat aceste reforme. Ele au răsărit din sorginți a priori, din crierii d-lui C.A. Rosetti; nici un ziar, afară de cel personal al d- sale, nu le-a susținut; guvernul n-a putut observa nici o mișcare a opiniei publice în favorul lor.

Afirmările contrarii ale „Românului” sunt pur și simplu neadevăruri spuse pentru mângâierea personală a redactorilor săi.

Cu toate astea guvernul acesta, plin de merite precum el singur zice, cată să fi având și el o opinie în privirea revizuirii, pe care țara se cuvenea s-o cunoască.

Astfel, în afară de laudele banale și de puțin preț pe cari guvernării găsesc cuviincios a și le adresa tocmai în privirea celor două cestiuni de căpetenie de natură a neliniști spiritele, guvernul e cu totul mut, gata a se justifica cu această tăcere când votul țării va fi contrariu aspirațiunilor de demagog cosmopolit ale d-lui C.A. Rosetti; gata asemenea a transige cu străinătatea și cu demagogia dacă-

i va succede să scoată prin perfecții săi majorități servile.

S-a văzut că toate încercările opoziției de-a obține declarațiuni clare de la guvern au fost zădărnicate prin sălbătăcia majorității, că nu i s-a lăsat opoziției nici chiar puțința de-a se adresa la tron precum au încercat a o face, întâi de pe tribună, apoi prin cerere de audiență. Tăcerea guvernului în privirea celor două cestiuni vitale în preziua alegerilor seamănă prea mult a conspirație ocultă în contra intereselor acestei țări, o conspirație agravată încă prin plecarea regelui în, momentele hotărâtoare. Țara are nevoie de tot curajul ei civic pentru a scutura din spatele ei atât vasalitatea economică cu care e amenințată cât și robia politică sub elementele demagogiei, ignorante și maloneste, ce se oploșesc sub aripile d-lor Rosetti brătianu.

MIHAI EMINESCU

OPERA POLITICA

1882-1883, 1888-1889

„TIMPUL”, „ROMÂNIA LIBERĂ”, „FÂNTÂNA BLANDUZIEI”

EDIȚIE CRITICĂ ÎNTEMEIATĂ DE P E R P E S S I C I U S

EDIȚIE CRITICĂ ÎNGRIJITĂ DE MUZEUL LITERATURII ROMÂNE

Coordonator DIMITRIE VATAMANIUC

Editura Academiei RSR, 1985-1989

Vol XIII

Mihai-Eminescu.Ro